Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

MŪSŲ PASTOGĖ

Eina nuo 1949 Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina – Price $1.10 2001.03.12. Nr. 10 (2722)

"MŪSŲ PASTOGĖS" REDAKCIJA IR LEIDĖJAI SVEIKINA SKAITYTOJUS SU LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO ŠVENTE - KOVO 11-JA

Trakų pilis Australijos sostinėje

"Trys muškietininkai" pasiryžę Australijos sostinėje pastatyti Trakų pilį. Būsimos statybos brėžinius aptaria (iš kairės) Mindaugas Mauragis, Juras Kovalskis ir Ridas Daukus.

Audronės Kovalskienės nuotr.

Canberros "Židinio" nariai turi naują užsiėmimą. Canberros pašonėje esantis turistinis kompleksas "Cockington Green", kuris traukia žiūrovus savo liliputiniais eksponatais, vaizduojančiais ištisus kaimus ir visokiausius pastatus, prieš kiek laiko atidarė naują tarptautinį skyrių, kuriame yra įrengti įvairiausių architektūrinių bei kultūrinių pastatų maketai. Ten jau dabar yra eksponatų iš Slovakijos, Pietų Afrikos, Norvegijos, Indonezijos, Olandijos ir kitur.

Keliems mūsų nariams kilo mintis, kad būtų gera reklama Lietuvai, jei kas nors ten įrengtų ir ką nors iš Lietuvos. Vis tik per metus šį parką aplanko daugiau kaip 200 000 žmonių.

Pasikalbėjus "Židinio" ratelyje, mintis

Nukelta į 6 psl.

Vasario 16-tos minėjimas Adelaidėje

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas prasidėjo vasario 17 d. per lietuvišką radijo valandėlę su pritaikyta šiai šventei muzika ir eilėraščiais.

Vasario 18 d. Lietuvių Namuose įvyko pagrindinis minėjimas, kurį suruošė Adelaidės Apylinkės Valdyba.

Oficialioje dalyje atidarymo žodį tarė Adelaidės Apylinkės Valdybos pirmininkė Jūratė Grigonytė. Pasveikinusi gausiai susirinkusius tautiečius, ji pabrėžė, kad Vasario 16-oji yra reikšminga šventė visiems plačiai po pasaulį išsibarsčiusiems lietuviams. Tai šventė, kuri riša mus visus prie vieno kamieno – Tėvynės Lietuvos. Atsistojimu ir tylos minute buvo pagerbti kovoję kariai, partizanai ir visi, kurie paaukojo savo gyvybę, kad Lietuva būtų laisva...

Po to Jūratė viešai padėkojo Liucijai Vaičiulevičius, kuri dėl asmeniškų priežasčių pasitraukė iš pareigų, už jos įdėtą darbą būnant Adelaidės Apylinkės Valdybos pirmininke.

Į sceną pakviesta buvusi Krašto Valdybos pirmininkė Janina Vabolienė buvo dar kartą pasveikinta su apdovanojimu medaliu "Medal of the Order of Australia" Australijos dienos proga. J.Vabolienė visiems padarė staigmeną, parodydama iš Sydnėjuje vykusių Australijos Lietuvių Dienų atsivežtą dovanotą ilgą tautinę vėliavą, kuri vos tilpo scenoje. Pasirodo, ši vėliava bus ir toliau perduodama iš eilės kiekvienam miestui, kuriame vyks Australijos Lietuvių Dienos. Šį kartą vėliava atiteko Adelaidei.

Nukelta į 3 psl.

Vasario 16-sios minėjimas Adelaidėje. Scenoje – iš Sydnėjaus parsivežta Australijos Lietuvių Dienų vėliava. Iš kairės: Janina Vabolienė, Šarūnas Vabolis, Vytautas Straukas ir Jūratė Grigonytė.

Lietuvos įvykių apžvalga

Jurgis Rubas

Prisiekė naujasis ūkio ministras

Seime prisiekė ūkio ministras Eugenijus Gentvilas, buvęs Klaipėdos meras, Liberalų sąjungos pirmininko pavaduotojas Eugenijus Gentvilas Klaipėdos miesto meru tapo centristas Rimantas Taraškevičius.

Pasirašytas memorandumas dėl techninės pagalbos

Užsienio reikalų ministerijoje pasirašytas supratimo memorandumas dėl Nyderlandų Karalystės techninės pagalbos Lietuvai 2001-2002 metams.

Nyderlandų vyriausybė techninę pagalbą Lietuvai teikia pagal dvi programas ekonominiams ir socialiniams sektoriams stiprinti. Pagalba skirta padėti Lietuvai priimti ir įgyvendinti Europos Sąjungos teisės aktus.

1992-2000 m. Nyderlandų vyriausybė skyrė Lietuvai apie 21 milijoną Nyderlandų guldenų.

Seimas svarstys Prezidento pateiktus projektus

Parlamentarai pritarė Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus pateiktiems projektams, kuriais siekiama supaprastinti ir paspartinti teisingumo vykdymą.

Viena Baudžiamojo proceso kodekso pataisų dalis susijusi su akivaizdžių ir aiškių nusikaltimų nagrinėjimu.

Esant aiškiems ir akivaizdiems nusikaltimams, nusikaltėlį sugavus nusikaltimo vietoje, esant kaltės įrodymams, bylos nagrinėjimas nuo nusikaltimo padarymo iki teismo sprendimo turėtų tęstis apie 7 dienas. Tokia praktika yra plačiai taikoma Vakarų valstybėse. Panašios nuostatos yra rengiamame naujame Baudžiamojo proceso kodekse.

Kitame projekte siūloma BPK papildyti nuostatomis, leidžiančiomis iki bylos iškėlimo atlikti daugelį tardymo veiksmų: liudytojų apklausą, akistatą, poėmį, tardymo eksperimentą, parodymų patikrinimą vietoje ir pan.

Pagal dabar galiojančias normas iki bylos iškėlimo galima atlikti tik reviziją, ekspertizę, įvykio vietos apžiūrą.

Lošimo verslas – tik akcinėms bendrovėms

Lietuvoje azartinių lošimų verslu galės verstis tik akcinės ir uždarosios akcinės bendrovės, lošimų aparatai nebus klasifikuojami į riboto ir neriboto laimėjimo.

Tokioms dviems principinėms nuostatoms pritarė Seimas, apsvarstęs Azartinių lošimų įstatymo projektą ir jį lydinčius dokumentus.

Azartinių lošimų įstatymo projekto svarstyme padaryta pertrauka, per kurią bus apibendrinti gauti pasiūlymai. Jų gauta net 800.

Pasak Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininko, priėmus Azartinių lošimų įstatymą, būsime paskutinė valstybė Europoje, kuri legalizuos lošimų namus.

Seimo pirmininkas A.Paulauskas mano, kad tikslinga nustatyti miestus, kur gali būti steigiami lošimo namai – tai Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Palanga, Nida ir Druskininkai.

Jis taip pat siūlo, kad 50% lėšų iš azartinių lošimų būtų naudojamos išskirtinai mokyklų kompiuterizavimo reikmėms.

Akredituotas Didžiosios Britanijos gynybos attache

Krašto apsaugos ministerijos Juodojoje salėje kovo 5 d. akredituotas Jungtinės Karalystės gynybos attache Lietuvai pulkininkas leitenantas Peter Swanson. Naujasis attache skirtas tik Lietuvai ir reziduos Vilniuje. Iki šiol Lietuvoje gynybos klausimus tvarkė Latvijoje akredituotas gynybos attashe.

Didžiosios Britanijos ambasadoje Vilniuje buvo pristatytas ir nuolatinio gynybos attache Lietuvoje padėjėjas jaunesnysis puskarininkis Paul Hutton.

Lietuvos ir Jungtinės Karalystės gynybos ministerijos bendradarbiauja nuo 1994 metų, kai buvo pasirašytas savitarpio supratimo memorandumas dėl ryšių ir bendradarbiavimo gynybos srityje.

Jungtinė Karalystė – viena pagrindinių šalių, padedančių Lietuvai kurti savo kariuomenę ir integruotis į NATO.

Lietuvos - Rusijos santykiai

Artėjant Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus vizitui į Maskvą, santykiai su Rusija aptarti susitikime su Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininku Alvydu Medalinsku.

Sutarta, kad Lietuvai sienos sutarties ratifikavimas Rusijos Dūmoje yra svarbus dalykas dvišaliuose santykiuose, tačiau Lietuva nesieja šios sutarties su kitais užsienio politikos klausimais.

Lietuvos ir Rusijos sienos sutartis buvo pasirašyta 1997 metais, Lietuvos Seime ji ratifikuota 1999 metais.

"Lietuva ir toliau laukia, kad Rusija įvykdytų savo pažadus, duotus Vyriausybėje, Dūmoje ir imtų ratifikuoti šią sutartį iki Lietuvos Prezidento vizito į Maskvą, kuris numatytas kovo 29-31 dienomis. Toks žingsnis būtų svarbus ne tik Lietuvai, bet ir Rusijai, ypač pabrėžiančiai, kad tarp dviejų valstybių susiklostė geri dalykiniai santykiai", - sakė A. Medalinskas.

Jo nuomone, Rusijai vilkinant procedūrą, Lietuvos pusė taip pat galėtų daryti pauzę, svarstydama naujas Rusijos iniciatyvas. Tai – Karaliaučiaus srities gyventojų galimybė laisvai judėti Lietuvai tapus ES nare, klausimai dėl tranzito ir t.t.

Rusijos Dūmos Pirmininkas yra pareiškęs, kad Rusija yra kategoriškai prieš Baltijos šalių narystę NATO, ir pabrėžęs, jog Rusijai neratifikavus sienos sutarties su Lietuva, negali būti kalbos apie Lietuvos priėmimą į NATO.

Baigėsi neeilinė Seimo sesija

Kovo 2d., baigė darbą vasario 20 d. prasidėjusi neeilinė Seimo sesija.

Joje priimtos Garantinio fondo, Pensijų

Nukelta į 2 psl.

Trumpai iš visur

Vytautas Patašlus

◆ Afganistaną valdanti Taliban vyriausybė kovoja prieš statulas, kurių egzistencija tariamai nesuderinama su islamu. Jau senokai muziejuose naikinamos statulos. Vasario 26 d. Taliban karinėms pajėgoms vadovaująs mula Mohammad Omar įsakė valstybėje sunaikinti visas statulas, tarp jų archeologinius paminklus – antrame šimtmetyje kalnų uolose iškaltas Budos statulas. Didžiausia tų statulų yra 53 metrų aukščio. Nežiūrint tarptautinių protestų, statulos sprogdinamos ir apšaudomos iš patrankų ir minosvaidžių.

◆ Vasario 28 d. čečėnų sukilėliai užpuolė rusų karinę transporto vilkstinę ir nukovė penkis rusų karius, daug buvo sužeistų. Tą pačią dieną kituose mažesniuose susidūrimuose žuvo dar septyni rusų kariai.

◆ Kovo 1 NSW valstijos gubernatoriaus pareigas pradėjo eiti profesorė Marie Roslyn Bashir. Naujoji gubernatorė, libaniečių tėvų duktė, gimė Narrandera mieste, NSW. Ji yra ištekėjusi už buvusio Sydney mero Sir Nicholas Shehadie. Iki šiol ji profesoriavo University of Sydney psichologinės medicinos departamente.

◆ Kovo 1 d. Fidži Apeliacinis Teismas Suvoje paskelbė, kad valstybėje tebegalioja 1997 metų konstitucija. Pagal ją, laikinai einantis valstybės prezidento pareigas Ratu Josefa Iloilo turi pasitraukti iki kovo 15 d. Turi grįžti parlamentas tame pačiame sąstate, kaip prieš praėjusių metų G.Speight perversmą. Dabar kraštą valdanti min. pirmininko Laisenia Qarase vadovaujama vyriausybė yra nelegali ir turi atsistatydinti. Min. pirmininkas Qarase pareiškė, kad prieš nuspręsdamas, ar paklus teismo sprendimui, jis tarsis su Fidži giminių vyresniųjų taryba. Praėjusiais metais perversmo būdu pašalintas min. pirmininkas Mahendra Chaudhry tikisi atgauti valdžią.

◆ Didžiojoje Britanijoje vis dar plečiasi snukio ir nagų ligos epidemija. Kovo 1 d. pastebėti pirmieji gyvulių susirgimai Airijoje. Kovodama su šia liga, Airija pradėjo naikinti įtariamus susirgusius gyvulius, atšauktos net kovo 17 d. šv. Patriko dienos iškilmės. Kovo 3 d. pastebėti pirmieji susirgimai Prancūzijoje ir Belgijoje. Tuose kraštuose, o taip pat Ispanijoje ir Vokietijoje naikinami per paskutinius mėnesius iš Didžiosios Britanijos atgabenti gyvuliai, ypač avys ir kiaulės.

◆ Vasario mėnesį pradėjęs eiti pareigas Tailando ministras pirmininkas Thaksin Shinawatra vos išvengė pasikėsinimo į jo gyvybę. Kovo 3 d. Bangkoko oro uoste po jo ir jo sūnui rezervuotomis sėdynėmis Boeing 737 lėktuve sprogo bombos. Užsidegusiame lėktuve žuvo vienas įgulos narys, kiti 4 sužeisti, lėktuvas sudegė. Sprogimas įvyko prieš pat pradedant į lėktuvą leisti keleivius. Ministras pirmininkas vyko į konferenciją Chiang Mai vasarvietėje Tailando šiaurėje.

◆ Žinomas britų mokslininkas Sir Richard Doll paskelbė vėliausių tyrinėjimų rezultatus, patvirtindamas, kad yra ryšys tarp aukštos įtampos elektros laidų ir susirgimų vėžiu. Ryšys ypač ryškus, kas liečia vaikų susirgimą leukemija.

Australas prof. dr. Bruce Hocking, tyrinėjęs elektromagnetinio lauko įtaką, pareiškė, kad vėžio susirgimų pavojus yra padidėjęs tik ten, kur vaikai yra 4 miligausų ar stipresnio pajėgumo magnetinio lauko įtakoje.

◆ Jugoslavijos prokuratūra įsakė policijai ištirti, ar buvęs prezidentas Slobodan Milosevič nenusižengė įstatymams, pernai į Šveicariją slapta išsiųsdamas apie 2 milijonus dolerių vertės aukso lydinių. Parduotas auksas atsektas iki bankų sąskaitų Graikijoje ir Kipro respublikoje.

❑

REDAKTORĖS SKILTIS

"Skaitant tuos laikraščius rodosi, kad Lietuva tai tokia pekliška vieta, kur tiktai ugnis, vagystės, peštynės ir tt."

Galiu drąsiai kirsti lažybų, kad daugelis malonių skaitytojų nė nepagalvos, kad aukščiau pateikta citata yra ne iš šių dienų atsiliepimo, o iš mano mylimiausio visų laikų lietuvio Vinco Kudirkos skilties "Tėvynės varpai", išspausdintos prieš 112 metų.

O pasakyta lyg šiandien! Gal todėl užpraėjusiame *MP* numeryje cituodama nepailstantįjį tautos žadintoją ir vienintoją datą net šimtmečiu suvėlinau...

Anksčiau Redakcijos dabar Redaktorės skiltyje ne kartą kreipiausi į malonius skaitytojus su prašymu siųsti laikraščiui žinias, kad ir apie smulkius įvykius kad ir mažiausiuose lietuvių telkiniuose. Dabar pranešame tik apie mirtis, o kur gimimai (tegul ir proanūkų), vedybos, kraustymaisi į kitą vietą, jau nekalbant apie vietines iniciatyvas.

Savo raginimus pastiprinsiu ir vėl Vinco Kudirkos žodžiais, kuriuos skaitant "Varpą" mintyse galima pakeisti "Mūsų Pastoge" (tik nepagalvokite, kad esame apimti didybės manijos lygindamiesi), o Lietuvą - į Australiją:

"... Kiek jau buvo kalbėta ir prašyta "Varpe", idant lietuviai, kiek galėdami, redakcijai siųstų visokias žinias iš visų Lietuvos kampų! ... Kiekvienas mūsų turi žinoti, kur lietuvis verkia, o kur džiaugiasi, kur vargsta, o kur turtuose, kur apleistas ir nuskriaustas, o kur laisvas ir laimingas, kad matytume, kurį brolį reikia gelbėti ir iš kurio prašyti pagalbos; turime žinoti jausmus, mintis ir darbus lietuvių, idant būtų aišku, kuo galima remtis norint apginti savo tėvynę ir jai suteikti laimę. O kur tos žinios?..." (Iš 1889 metų "Varpo" Nr 7).

Kitaip sakant, perskaičius laikraštį prašome imtis plunksnos ir trumpai drūtai ką nors aprašyti arba ir pasamprotauti, bet irgi trumpai drūtai! Ačiū.

Sydnėjaus lietuvių klube kada besutikusi vieną garbingą ir labai raštingą poną, užsipuolu, kada atneš rašinėlį. Jo pasiteisinimas - esąs jau per senas. Na, atsiprašau, jeigu kas šaukštą nulaiko, tai ir plunksną turi pakelti! Kitas reikalas, temos. Kartais atrodo, kad niekas aplinkui nevyksta.

Tai gal reikėtų patiems kokios iniciatyvos imtis? Kaip tie trys muškietininkai Canberros lietuviai, kuriuos matote pirmame puslapyje. Na, antros Trakų pilies Australijoje gal ir nereikia, bet gal ką kitą galima sugalvoti. Canberros židiniečių pavyzdys tik rodo, jog tas įmanoma! Ir mes juos girsime ir reklamuosime, kol darbas bus baigtas.

Negaliu susilaikyti nepateikusi ir dar vienos Vinco Kudirkos citatos. Apie galimas iniciatyvas ten nieko nėra, bet kad ir daugiau nei prieš šimtmetį rašyta, įdomiau skaityti nei kokį agresyvų šiom dienom gautą raštą.

"Gyvenimo viesulas, išrovęs žmogų iš tėvynės kartais meta jį į tokią šalį, apie kurią anksčiau nė sapnuote nesapnavo. Turime gan daug lietuvių, dėl visokių aplinkybių palikusių tėvynę ir išsisklaidžiusių po visą margą pasaulį. Europoje gal nerasi kampučio, kur nebūtų lietuvių. Tolimoje Amerikoje jų tiek daug, kad gali dalintis sau į visokias priešingas kuopas, peštis tarp savęs ir dar kai kur užtenka užlaikymui sandoros. Sumatros saloje lietuviai tarnauja olandų kariuomenėje. Tasmanijoje (sala pietvakariniame Australijos krante) yra 40 lietuvių farmų. Sibire, apie 600 varstų nuo Tomsko, yra du lietuviški kaimai: Naujoji Baisogala ir Naujoji Šeduva." ("Varpas" Nr. 9, 1889).

Dėl lietuvių farmų Tasmanijoje, bent jau "Australijos lietuvių metraštyje" tokių skaičių neradau, bet kad pas mus kaip ir Amerikoje, turėtų užtekti žmonių ir "užlaikymui sandoros" - pritariu.

R.B.

Lietuvos įvykių apžvalga

Atkelta iš 1 psl.

fondų įstatymų pataisos, Indėlių draudimo įstatymas. Svarstyti Lietuvos banko įstatymo pakeitimus, Įmonių bankroto, Įmonių restruktūrizavimo, Azartinių lošimų įstatymų projektai, kiti dokumentai.

Ministras Pirmininkas Rolandas Paksas apibendrino Vyriausybės 100 dienų veiklos programą, rašytojas Romas Gudaitis buvo paskirtas žurnalistų etikos inspektoriumi, prisiekė naujasis ūkio ministras Eugenijus Gentvilas. Eilinė pavasario sesija, pagal Konstituciją, turėtų prasidėti kovo 10 dieną.

Įstatymas skatins privačių pensijų fondų kūrimąsi

Pensijų fondų įstatymo pakeitimai sudaro palankesnes teisines bei finansines sąlygas privatiems pensijų fondams kurtis. Pasak finansų ministro Jono Liongino, liberalizuojamos šių fondų steigimo sąlygos. Ministras sakė, kad Pensijų fondų įstatymas įsigaliojo jau nuo praėjusių metų pradžios, tačiau per tą laiką nė vienas privatus pensijų fondas nėra įsteigtas. Ministro nuomone, įstatymas buvo nepalankus fondų steigėjams, jame buvo daug biurokratinių kliūčių.

Priimtose įstatymo pataisose atsisakyta nuostatų, reikalaujančių pensijų fondų įstatus derinti su Vertybinių popierių komisija, pensijų programas - su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. "Dabar tai bus derinama tik su Vertybinių popierių komisija".

Suvalkijos žemdirbiai paralyžavo eismą

Marijampolės žemdirbiai ir cukraus fabriko darbininkai vieną popietę buvo visiškai paralyžiavę eismą tarptautinėje automagistralėje "Via Baltica", užblokavę kelią Kaunas-Suvalkai prie pat Kalvarijos muitinės posto Lenkijos pasienyje.

Užblokavus kelią maždaug už 300 metrų nuo pasienio posto, nebėra galimybių organizuoti apvažiavimą.

Marijampolės žemdirbiai ir cukraus fabriko darbininkai protestuoja prieš jiems nepalankų Vyriausybės sprendimą dėl cukraus kainų.

Vienu metu prie pat Kalvarijos muitinės buvo apie 300 protestuotojų, kelkraštyje stovėjo apie 50 lengvųjų automobilių.

Blokados dalyviams Kalvarijos policijos komisariate iškelta baudžiamoji byla.

Su naujuoju kardinolu siejamos viltys

Naujasis Lietuvos kardinolas Audrys Juozas Bačkis skelbia Lietuvos Katalikų bažnyčios atsinaujinimą, tačiau ne išorinį, o kylantį iš žmogaus vidaus.

Vilniuje Vyskupų konferencijos sekretoriate vykusioje spaudos konferencijoje A.J.Bačkis pabrėžė, jog atsinaujinimas "nėra kitokia altoriaus padėtis, kitaip laikomos mišios, gitaros ir muzika". "Kalbant apie atsinaujinimą, neretai turimi galvoje tik išoriniai dalykai. Tuo tarpu tikrasis atsinaujinimas vyksta žmogaus širdyje", - sakė kardinolas.

Bažnyčios atstovai vadina A.J.Bačkį XXI amžiaus kardinolystės atstovu, kuris nebesižvalgo į praėjusiojo amžiaus kančią ir atgailą, o žiūri į ateities perspektyvas. Su juo Lietuvos Katalikų bažnyčia sieja atsinaujinimo bei modernizacijos viltis.

Vienu svarbiausiu modernėjančios bažnyčios žingsniu kardinolas A.J.Bačkis laiko žmogaus auklėjimą. Anot jo, ypač svarbi visuomenei yra stabili, mylinčių žmonių šeima. Būtent tokia šeima gali išauginti žmogų, suprantantį, kas yra meilė, atjauta, pareiga ir aukojimasis kitam.

Naujas ambasadorius JAV ir Meksikai

Prezidentas Valdas Adamkus LR nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi Jungtinėms Amerikos Valstijoms ir Meksikai paskyrė Vygaudą Ušacką. Nuo kovo 5 d. jis pakeitė iš šių pareigų atšauktą Stasį Sakalauską.

Prezidentui pristatydamas Lietuvos ambasados Jungtinėse Amerikos Valstijose veiklos planą V.Ušackas pažymėjo, kad atstovybė sieks kurti politinį palankumą mūsų šalies atžvilgiu.

Per pokalbį Prezidentūroje, kuriame dalyvavo ir užsienio reikalų ministras Antanas Valionis, taip pat aptarti ambasados finansavimo klausimai.

Sumažėjo Prezidento reitingas

Apklausos duomenimis vasarį labiausiai sumažėjo Lietuvos gyventojų pasitikėjimas Prezidentu Valdu Adamkumi, kuris pirmąsias dvi šio mėnesio savaites atostogavo Meksikoje.

Pirmą kartą tarp populiariausių politikų paminėti Seimo socialliberalų frakcijos narys, Ekonomikos komiteto pirmininkas Viktoras Uspaskichas (9) ir Vilniaus meras, liberalas Artūras Zuokas (20). Jie išstūmė Lietuvos Laisvės lygos lyderį Antaną Terlecką ir ekspremjerą, nuosaikųjį konservatorių Gediminą Vagnorių.

Populiariausių politikų trejetukas liko nepakitęs. Suvienytų LDDP ir LSDP lyderį, kadenciją baigusį prezidentą Algirdą Brazauską (1) remia 71% apklausos dalyvių. V.Adamkų (2) palaiko 61% gyventojų, jo populiarumas smuko 7 %. Premjerui Rolandui Paksui (3) simpatizuoja 60% apklaustųjų (sausį buvo 59%).

Ruošiasi gyventojų surašymui

Lietuvos vyriausybė patvirtino darbuotojų pasitelkimo Lietuvos gyventojų ir būstų visuotinio surašymo darbams ir jų apmokėjimo tvarką. Dokumente numatyta, kad gyventojus surašinėti gali valstybinę kalbą mokantys ir ne mažesnį kaip bendrąjį vidurinį išsilavinimą turintys asmenys, išskyrus viešojo administravimo valstybės tarnautojus.

Parinktus asmenis, Statistikos departamentas apmokys. Po to jiems bus išduodami specialūs pažymėjimai su fotografija. Balandžio 6 d. prasidėsiančio ir aštuonias dienas truksiančio Lietuvos gyventojų surašymo metu Statistikos departamentas taps didžiausiu darbdaviu - surašymo metu ketinama priimti apie 15 000 žmonių. Surašinėtojai dirbs 19 kalendorinių dienų, turėtų uždirbti apie 700 litų. Vienam surašinėtojui mieste teks apklausti 350, kaimo vietovėje – 250 gyventojų.

Pirmieji rezultatai bus paskelbti praėjus pusei metų po surašymo, tai yra šių metų spalį. Paskutinis gyventojų surašymas Lietuvoje vyko 1989 metais.

Bus įamžintas Saulės mūšis

Lietuvoje rengiamasi įamžinti vieną reikšmingiausių mūsų istorijos įvykių - Šiaulių (Saulės) mūšį.

Įamžinimo projektu rūpintis suburta įžymių Respublikos asmenų grupė. Planuojama įrengti parką, kurio pagrindinis akcentas bus teminė skulptūra.

Lietuvos ir Latvijos parlamentai rugsėjo 22-ąją - Šiaulių (Saulės) mūšio pergalės dieną paskelbė Baltų vienybės diena.

(Rengiant šią apžvalgą naudotasi ELTOs, BNS ir Lietuvių grįžimo informacijos centro biuleteniais)

BENDRUOMENĖS BARUOSE

UŽGAVĖNIŲ ŽENKLE

Jeigu kas nors mūsų bendruomenėje buvo pamiršęs, kad yra tokia šventė UŽGAVĖNĖS, tai dabar turėtų amžiams prisiminti.

Pirmiausia šią gražią tradiciją per Lietuvių Dienas priminė Melbourno "Piemenėliai", paskui užgavėnes atšventė Jaunimo Kongreso stovykla, o dabar, artėjant tikrajam užgavėnių laikui, Melbourno "Gintaras" sukvietė visus norinčiuosius pasidžiaugti į užgavėnių vakaronę.

O tų "visų" buvo pilna salė ir pasidžiaugti tikrai buvo kuo.

Prie ilgų stalų visi iš karto buvo gardžiai ir sočiai pavaišinti, aptarnaujami gražiausių ir vikriausių pasaulyje padavėjų.

Pavalgius, kalbų šurmulį staiga nutraukė baisus triukšmas – įžygiavo "Piemenėliai" su More ir su tradicinėm užgavėnių kaukėm: žydu ir ožiu, sukdami tarškynę, barškindami kleketą, trankydami dzingulį, mediniais šaukštais daužydami keptuves ir puodų dangčius ir visu balsu šaukdami: "Žiema, žiema, bėk iš kiemo!" Mes, kad ir šiltai sėdėdami, pajutome, kad žiemą būtinai reikia išvyti, pavasarį pasitikti.

Kas "Piemenėlių" nebuvo matęs Lietuvių Dienose, su nuostaba klausėsi jų puikiai padainuotų dainų apie žiemą, apie mešką ir oželį bei trumpų paaiškinimų apie užgavėnes.

("Piemenėliai" ne atsitiktinai pakliuvo į "Gintaro" vakaronę. Jie visi yra "Malūnėlio" grupės šokėjai, tik "Piemenėlių" programą ruošia Lilija Kozlovskienė.)

Tada prie mikrofono atsistojo "Gintaro" siela – mūsų Dalia. Pasveikino visus ir pasakė kokia proga vyksta ši vakaronė: 1. kad užgavėnės; 2. kad sulaukę tam tikro amžiaus kai kurie "Gintarėlio" šokėjai pereina į "Malūnėlį", "Malūnėlio" – į "Gintaro" jaunius, o jauniai į vyresniųjų grupę; tik "Šokdava" šoka, kol kojos neša (šį vakarą "Šokdava" nedalyvavo) – ir šis pasirodymas paskutinis esamose grupėse; 3. kad pagal amžių perskirsčius grupes, bus pradedama ruoštis Lietuvos Dainų ir šokių šventei ir "Gintaro" ansamblio gastrolių po Lietuvą programai; 4. kad su šia vakarone pradedamas vajus surinkti lėšų kelionei, ir dėl to "Gintaras" ruoš ir daugiau vakaronių.

Dalia pasveikino šioje vakaronėje savo 80-metį švenčiantį dail. Viktorą Simankevičių ir čia pat jam dedikavo pirmuosius du šokius, šokamus "Gintarėlių", tarp kurių buvo ir Viktoro trys anūkai. Tarp svečių nemačiau nė vieno žmogaus be šypsenos. Atrodė, kad berniukai šoka todėl, kad nori ir kaip nori, o vis dėlto buvo jaučiama ir nevaržanti, bet vadovaujanti Dalios ranka.

"Gintaro" jauniai, pašokę "Kubilą" jau nedaug skiriasi nuo vyresniųjų – tas pats grakštumas ir linksmas šokėjų bendravimas. Skiriasi tik tuo, kad kartais dar kojomis liečia žemę. Kai kurie iš jų po šios vakaronės pereis į vyresniųjų grupę ir tuojau išmoks "skraidyti".

Jaučiausi labai pamaloninta, kai sekančius tris šokius Dalia padovanojo man (nors buvau tik eilinė solenizantė, be nulio). Žiūrėjau, ką jie pašoks. Ir įplaukė! Be jokio garso (išskyrus muziką) įplaukė, įbangavo šokėjai, kojomis žemės neliesdami. Mano stalo kaimynas net aiktelėjo: "Šimtą iš šimto duodu", nusprendė. Visas "Aušrelės" šokis buvo ištisa švelnaus grakštumo simfonija.

Grakštumo netrūko ir "Lenciūgėliui", bet čia dar prisidėjo šelmiškas flirtas, viliojimas ir atstūmimas. Šokių triptiką pabaigė linksmas "landytinis".

Kad nenukeiptume iš bado, tos pačios mielos padavėjos – šokėjos visiems atnešė saldžių blynelių. Kokios gi užgavėnės be blynų!

Nuotraukose: (viršuje) "Lenciūgėlis", (dešinėje)"Piemenėliai" su užgavėnių kaukėmis. Andriaus Vaitiekūno nuotr.

Užkandus, šokti atėjo "Malūnėlis" – tai "Gintarėlių" pirmoji grupė, ruošiama tobulumui. Jie šoko "Marceliukės kadrilių" ir "Blezdinginį Jonkelį". Jau atsiranda šokio drausmė, tempas, tikslumas – tvirti žingsniai į "Gintaro" meistriškumą. Tik kai kurių šokėjų veidukai buvo kiek rimtoki. Gal jie šiai grupei jau "per seni", buvo susirūpinę, kad teks skirtis su grupės draugais. Bet žiūrovams jie teikė malonumo ir Daliai gėdos nepadarė.

Ir vėl šoko "Gintaro" jauniai ir vyresnieji. Ką gi aš dar apie juos pasakysiu? – Gražu, ir tiek.

Prieš pakviesdama kavai ir pyragams, Dalia lyg atsiprašydama pasakė, kad bus pardavinėjami loterijos bilietai – gintariečiai nori sudaryti pinigų kelionei.

Ir ko čia atsiprašinėti?! Aišku, kad tokį vienetą turime remti, net jeigu jie ir niekur nevažiuotų.

Tik pagalvokime, kiek žmonių dirba: penkios grupės – beveik 100 šokėjų, kuriems vadovauja Dalia Antanaitienė; o dar kiek šokėjų tėvų, vadovaujamų Rūtos

Skeivienės, kurie visi triūsia, kad darbas vyktų sklandžiai. O visus juos, tarsi geroji motulė, meile ir globa apsupa Halina Statkuvienė. Vieno tik trūksta – kad "Gintaras" kaip nors atsirastų televizijoje!

Tai ir pirkome bilietus, o ar ką laimėjom ar nelaimėjom loterijoje – nesvarbu. Mes laimėjome visą puikią popietę.

Alena Karazijienė

Vasario 16-tos minėjimas Adelaidėje

Atkelta iš 1 psl.

Pasibaigus sveikinimams, linkėjimams ir padėkoms, į sceną buvo pakviestas Vytautas Straukas. Jis savo paskaitoje (kaip antros generacijos atstovas) palietė anų laikų konfliktus tarp tėvų, kurie po II pasaulinio karo atsidūrė Australijoje, ir vaikų, kurie gimė šiame krašte arba atvyko mažamečiai. Vaikams kartais būdavo nesuprantamas tėvų užsispyrimas siųsti juos į lietuviškas šeštadienines mokyklas, kai jų draugai australai džiaugėsi laisvais savaitgaliais. Bet tėvų pasakojimai apie gražią Lietuvos gamtą, su meile puoselėjami papročiai, dainos, net valgiai, po truputį formavo vaikų galvoseną ir į jų širdį buvo pasėta lietuviška sėkla. Jaunimas pradėjo jungtis į skautų eiles, tautinių šokių grupes, sportą, chorus ir pan. Susiformavo naujas žmogus – lietuvis australas, turtingas dviem kultūrom. 1990 m. kovo 11 d. atgavus nepriklausomybę, jaunimas turėjo progos aplankyti Lietuvą ir pamatyti, koks gražus kraštas mūsų gimtoji tėvų šalis. Ten jie pasijuto tarp savųjų, lyg grįžę atgal, iš kur išėjo jų tėvai.

V.Straukas savo paskaitoje palietė ir dabartines Lietuvos negeroves politiniu bei ekonominiu aspektu. Publika prelegentui padėkojo plojimais.

Meninėje programos dalyje pasirodė dvi tautinių šokių grupės: "Branda" ir "Žilvinas", pakaitomis sušokę "Audėjėlę", "Rugučius", "Putinėlį", "Trepsį" ir naują Kristinos Karazijienės atminimui sukurtą šokį, pavadintą "Zum Zum" (choreografija A.Pociaus). "Branda" atsisveikino su žiūrovais šokiu "Kepurinė". Abi grupės šokdamos ir atskirai ir kartu, atrodė puikiai. Šokėjai spalvingais drabužiais scenoje mirgėjo komplikuotais perėjimais, sukūriais, lygiavimais ir pan. Kaip niekad nenusibosta po žiemos atgyjanti gamta, paberdama pavasario žiedus, taip niekad nenusibosta mūsų lietuviški tautiniai šokiai. Grupėms vadovauja V.Brindley ir A.Pocius.

Antroje meninės programos dalyje pasirodė choras "Lituania", kuriam dirigavo Jonas Pocius. Choras atliko dainas: "Su dainele" (muz. J.Ankaus), "Vasararuduo" (moterų choras iš ciklo "Metų laikai", muz. G.Gudauskienės), "Graži mūsų žemė" (muz. V.Juozapaičio), "Gaudžia trimitai" (vyrų choras, muz. M.Petrausko), "Kur giria žaliuoja" (muz. J.Vanagaičio). Chorui akompanavo R.Dainius.

Choras, nors skaičiumi nedidelis, bet gerai susidainavęs, paklusnus dirigento mostams. J.Pocius didelių mostų nenaudoja, ramiais rankų judesiais išgauna iš choristų melodijų garsus ir dainos nuotaiką. Buvo malonu ausiai ir akiai, tik kartais kažkas išsišokdavo tenorų pusėje.

Po gerai pasisekusios meninės dalies Lietuvių Namų sodelyje nuleistos vėliavos ir sugiedotas Tautos Himnas.

Ačiū Adelaidės Apylinkės Valdybai už Vasario 16-os minėjimo suorganizavimą. Atkreipkime dėmesį, kad ši Valdyba susideda iš jaunesnės kartos atstovų, kuriems, nors išaugusiems ir išsimokslinusiems Australijoje, rūpi lietuviški reikalai. Jie australų mokyklose nesimokė nei Lietuvos istorijos, nei lietuvių kalbos. Organizuojant tautines šventes, jiems patiems reikia susirasti istorinės medžiagos ir susipažinti su įvairiomis kultūrinėmis apraiškomis. Taigi, tėvų pasėta sėkla davė gerus vaisius.

Valė Marcinkonytė

Nuotraukose iš viršaus: Dainuoja choras "Lituania". Scenoje tautinių šokių grupė "Žilvinas". Pasirodo tautinių šokių grupė "Branda". Autorės nuotraukos.

Toliau kalbam apie kalbą

Skaičiai ir jų rašyba

Dr. Daniaus Kairaičio argumentai ("MP" nr.9) už angliškos skaičių rašybos priėmimą man nelabai suprantami. Kaip dažnai bendruomenės savaitraštyje spausdinami vietinių inkorporuotų organizacijų finansiniai pranešimai? Gal keletą kartų metuose. Tuo tarpu kiekvieną savaitę skaitome Lietuvos įvykių apžvalgas ir kitus straipsnius gautus iš Lietuvos, kur dažnai gausu skaičių. Didelė jų dalis paimta iš Interneto, ir skaičiai juose surašyti pagal "lietuviškas", beveik visoje kontinentinėje Europoje naudojamas, taisykles.

Nemažai "Mūsų Pastogės" skaitytojų tą pačią informaciją gauna tiesiogiai iš Interneto ar per Lietuvos spaudą. Jiems kris į akis, kad "MP" skaičiai falsifikuojami – jie skiriasi nuo pateiktų originaliame šaltinyje. Nemanau, kad tas prisidėtų didinant perduodamos informacijos aiškumą.

Komentuodamas LB Spaudos sąjungos valdybos paskelbtas skaičių rašybos gaires ("MP" nr.7), išreiškiau tik savo nuostabą dėl tokių nepagrįstų LB Spaudos sąjungos reikalavimų. Mano kritika apsiribojo straipsnio autorių pateiktu argumentu, kad angliška skaičių rašyba dažniausiai naudojama kompiuteriuose. Pacituotas Lietuvos standartas LST 1285 yra skirtas informacinei technologijai, t.y. kompiuteriams. Šio standarto prisilaiko ne tik lietuviai Lietuvoje, bet ir amerikiečiai Microsoft Windows operacinių sistemų kūrėjai, įdiegę lietuvišką šios operacinės sistemos lokalizaciją (pritaikymą).

Atrodo, kad dr. D. Kairaitis, reikšdamas savo nuomonę, šių mano teiginių nesuprato, nes citatas iš LST 1285 priėmė kaip "Lietuvos skaičių rašybos taisykles". Aš straipsnyje teigiau, kad šis standartas remiasi tomis taisyklėmis, bet netvirtinau, kad tai tas pat. Nemanau, kad Lietuvoje yra koks nors draudimas naudoti santrumpą "tūkst." vietoj trijų nulių. Raidinė santrumpa yra patikimesnė – kai skaičiuose yra daug nulių, labai nesunku vieną iš jų pamesti ar prirašyti. Taip rašant išvengiama apmaudžių klaidų, kas, mano nuomone, yra svarbiau už trumpumo argumentą.

Savo straipsnyje tikrai nekviečiau "uždrausti" naudoti simbolius "$" ir "%". Tiktai paaiškinau, kad jie Lietuvoje nepaplitę dėl lietuviškos kompiuterinės klaviatūros ypatumų, neturinčios šių ženklų. Neteko girdėti, kad kas nors draustų juos naudoti Lietuvoje. Tuo tarpu LB Spaudos sąjungos valdyba, atrodo, nori uždrausti "dol." ir "proc." naudojimą "Mūsų Pastogės" puslapiuose. Tokių sprendimų logiką tikrai sunku suprasti.

Žodžio "bilijonas" kilmę mano šaltiniai ("Chambers's Etymological English Dictionary", 1883, ir 2 tomų "The Shorter Oxford English Dictionary", 1992) aiškina kitaip, negu dr. D. Kairaičio cituotas žodynas, būtent – jog tai milijonas milijonų.

Deja, aš klydau, rašydamas, kad Lietuvoje šis žodis turi tokią prasmę. Vėliau pasitikrinęs žodynuose ir enciklopedijose įsitikinau, kad jo prasmė ta pati, kaip ir Australijoje (jis yra "milijardo" sinonimas), nors Lietuvos spaudoje mano šio žodžio niekada neteko sutikti – visuotinai naudojamas "milijardas".

Savo laiško pabaigoje dr. D. Kairaitis klausia: "Kodėl jaučiame prievolę prirašyti lietuviškas galūnes ir iškreiptus vardus linksniuoti?" Tokia jau yra lietuvių kalbos ypatybė, kad daiktavardžiai yra linksniuojami ir nuo linksnio priklauso sakinio prasmė. Atsisakius svetimvardžių gramatinimo (linksniavimo), kai kuriuose sakiniuose gali atsirasti dviprasmiškumų.

Pateiksiu paprastą pavyzdį. Sakinį "Sydney'uje yra šiukšlynas" užrašius "Sydney yra šiukšlynas", pastarasis tampa dviprasmišku. Jį galima interpretuoti ir kaip "Sydney'us yra šiukšlynas" (atseit, nešvarus miestas).

Manau, kad svetimvardžių rašybos taisyklių kūrėjai siekė išlaikyti autentišką jų formą ir išvengti dviprasmybių. Galbūt priimtas sprendimas ir nėra tobulas, bet aš geresnės išeities negalėčiau pasiūlyti.

Saulius Varnas

Vargšė Lietuva

Lietuviai iš užsienio grįžta karstuose

Už paskutinius, o dažnai ir už pasiskolintus pinigus į užsienį uždarbiauti išvykę lietuviai vis dažniau į gimtinę parvežami karstuose.

Svetimuose kraštuose žūsta ar miršta ir verslininkai, turistai, mokslo, kultūros žmonės. Neseniai parvežti trijų Lenkijoje avarijoje žuvusių gaisrininkų palaikai, o iš Ispanijos parskraidintas panevėžiečio kūnas.

Pernai balandį Vokietijos pietuose esančio Bad Kisingeno miesto teatro scenoje nuo širdies infarkto mirė garsus Lietuvos smuikininkas Raimundas *Katilius. Paskutinė 54 metų smuikininko* 3 000 km kelionė kainavo 7 800 litų.

Kasmet Vakaruose žūsta apie 200 Lietuvos piliečių. Tik apie 5% išvažiuojančiųjų būna apsidraudę. Pernai iš Ispanijos pargabenti 14 Lietuvos piliečių palaikai. Dar 8 lietuviai buvo ten palaidoti.

"Kartais paskambina mirusiojo artimieji iš Lietuvos ir sako: "Neturime pinigų atvažiuoti ir parsivežti mirusįjį. Tada žmogus laidojamas ten, kur mirė", - sakė Lietuvos ambasados Ispanijoje antrasis sekretorius Aleksandras Kudaba.

Palaikams parsivežti reikia apie 20 tūkst. litų (apie A$ 9 000. Red.), dėl to neretai tenka paaukoti visos giminės santaupas ir dar skolintis.

Pernai akmens skaldykloje 23 metų Dominyką Žiuką prislėgė didžiulis marmuro luitas. Aplinkui buvę darbininkai niekuo jam negalėjo padėti - lietuvis mirė jų akivaizdoje.

Jis buvo nuvažiavęs pas Ispanijoje gyvenančią ir čia ištekėjusią savo seserį Moniką. Jos šeima sumokėjo už dokumentų tvarkymą, kūno laikymą privačiame morge, palaikų balzamavimą. Tai kainavo 6 000 litų.

Lietuvoje likusi žuvusiojo sesuo Ieva su tėvų pasamdyta firma vietoj žadėtos vienos savaitės brolio palaikus iš Ispanijos vežė dvigubai ilgiau.

Už karsto atvežimą į Lietuvą teko sumokėti 14 tūkstančių litų. Vietoj dviejų vairuotojų, kurie turėjo keistis prie vairo, atvažiavo vienas su kažkokia mergina. Ji buvo pristatyta kaip vertėja, nors ispaniškai visai nemokėjo.

Žuvusio artimieji mano, kad vairuotojas lūdną misiją bandė suderinti su atostogomis, reikalavo sumokėti už nakvynę gerame viešbutyje.

Kėdainių rajone gyvenanti Janina sausį palaidojo Ispanijoje žuvusį devyniolikmetį sūnų. Manoma, kad jį sumušė ir išmetė per langą kartu gyvenę tautiečiai. Žuvusiojo tėvai, parsivežę sūnaus palaikus, pakluso draugų patarimui ir prie šarvojimo salės pastatė aukų dėžutę. Paskui jie stebėjosi svetimų žmonių gerumu. Į aukų dėžutę pinigų dėjo net visai nepažįstami žmonės.

Ispanijoje nelaimės atveju aukoja ne tik lietuviai, bet ir vietos gyventojai, pavyzdžiui, paraginti savo kunigo.

Sūnaus palaikų parvežimas Janinos šeimai kainavo maždaug 20 000 litų.

Apie artimojo mirtį užsienyje sužinoję žmonės neretai patys susiranda panašioje situacijoje atsidūrusių tautiečių višoje Lietuvoje, klausia jų patarimo.

Taip elgėsi ir panevėžietė Virginija Mažuikienė, kuri vasario 5 dieną sužinojo apie savo 45 metų vyro Valdo Mažuikos mirtį, kuris be artimųjų sutikimo buvo palaidotas Ispanijoje. Ispanijos policija įtaria, kad jis buvo nužudytas.

Šiais metais jau aštuonios šeimos kreipėsi į transporto bendrovę "Netekties valanda", prašydamos atgabenti Ispanijoje ir Italijoje žuvusių jaunuolių kūnus.

Neretai giminės net užstato namą, kad galėtų gauti pinigų mirusiojo paskutinei kelionei (apie 10-15 000 litų).

Vieno žuvusio Vokietijoje gimininės puolė į nevilti, kai paaiškėjo, kad jų surinktų 3 tūkstančių litų nepakaks parvežti urnos su pelenais.

Prieš dešimt metų pradėjusi savo veiklą bendrovė "Netekties valanda" iš pradžių vežDavo mirusiuosius tik iš Lenkijos, Baltarusijos ir Rusijos. Dabar bendrovės maršrutai nusidriekė iki Portugalijos, Ispanijos.

Pagal tarptautinius reikalavimus mirusiuosius galima gabenti tik cinkuotame karste. Jis kainuoja nuo 1 iki 1,5 tūkstančio litų. Tik iš Latvijos ar Baltarusijos dar leidžiama parvežti palaikus mediniame karste, jeigu laidojama tą pačią dieną.

(Sutrumpinta iš *"Lietuvos ryto"*)

Mirė Judita Vaičiūnaitė

Judita Vaičiūnaitė

Vasario 11 dieną Vilniuje mirė žymi Lietuvos poetė Judita Vaičiūnaitė, ėjusi 64-uosius metus.

Savo kūrybos kelią J. Vaičiūnaitė pradėjo 1956 metais. 1960 metais pasirodė pirmasis jos poezijos rinkinys "Pavasario akvarelės". Beveik 20 poezijos rinkinių išleidusi poetė taip pat rašė pjeses vaikams, kurios buvo statytos Vilniaus ir Kauno teatruose.

Tapti Lietuvos rašytojų sąjungos nare 1962 metais J. Vaičiūnaitę rekomendavo poetai Vincas Mykolaitis-Putinas, Paulius Širvys ir Vacys Reimeris.

Daugelio straipsnių ir esė autorė J. Vaičiūnaitė taip pat vertė Anos Achmatovos, Adomo Mickevičiaus ir kitų poetų kūrinius iš rusų bei lenkų kalbų.

1978 m. velionė tapo Poezijos pavasario laureate, 1986 m. apdovanota Lietuvos valstybine, 1996 m. - Baltijos Asamblėjos, 1996 m. - Vilniaus miesto literatūrine premija. Poetė taip pat yra apdovanota Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordinu (1997), Lietuvos rašytojų sąjungos premija (2000).

J. Vaičiūnaitės knygos yra išverstos į anglų, norvegų, rusų, eilėraščiai - į lenkų, vengrų, čekų, vokiečių, ispanų, prancūzų, švedų ir kitas kalbas.

BNS

Pijušo Dulkelės nuotykiai

Važinėja Pijušėlį,
Lyg jos giminaitį seną,
Ligoninės vežimėly
Gailestinga sesuo Nana.
Nuolatos ji kalba Pijui,
Ką jam veikti ateityje...

Ligoninėj atgulėjęs,
Lydimas seselės Nanos,
Pijus smarkiai atjaunėjęs
Jaučia, kad vėl ir gyvena.
O dabar jį vedas Nana
Savo mamos restoranan.

Dulkę meiliai jos apgulę,
Taip širdingai jį vaišina,
Aukštas pareigas jam siūlo
Ir menedžeriu vadina...
Pijus tarė: "Ponios mano!
Dirbsiu jūsų restorane!"

Gavus sutikimą mama,
Neatkimšo nei šampano.
Nanos mama labai stropi,
Tarė: "Pijau, eik miegoti
Ir dar dienai neprašvitus,
Stok prie darbo penktą ryto."

Stasio Montvido piešiniai ir žodžiai

Aliutės kampelis

Kokie žmonės, tokie vardai

Ne vien išvaizda užkliuvo žmogaus kaimynams, ir ne visos pravardės įsipilietino į pavardes. Jeigu ausį rėžė laibas balsas, prilipo pravardė Cypkė, Cipkus. Alasas buvo labai triukšmingas žmogus, o Vargamistros balsas gaudė kaip vargonai. Klykmarės aiškinti nereikia, Šepšelis buvo šveplys, Balbata – greitakalbis, plepys. Dundulis irgi reiškė greitakalbį burbeklį. Ši pavardė gana plačiai paplitusi Lietuvoje.

Gal įdomu, kad nei Užnemunėje, nei Žemaitijoje neužrašyta pravardžių, kurios reiškia tylų kalbėjimą. Arba ten nebuvo tyliai kalbančių, arba tylus ramus kalbėjimas buvo laikomas norma.

Ūgį tiksliai pavaizduoja dviejų Utenos rajono brolių pravardės: Kryžius, (aukštaūgis) ir Mūkelė (mažesnis brolis). Lengva įsivaizduoti Antelės eiseną, o jau sunkiau atspėti, kad Pėža vaikšto pamažu, pėžina, lyg ko ieškodamas.

Fiziniai trūkumai irgi gera dingstis duoti pravardę: Gužas (su skauduliu, guzu), Berankis, Viensparnis, Liepakojis, Medžiakojis. Nečius, Nečiukas – nebylys, o Mite Paute Mite Diule – šveplys, kuris taip taria "Miško paukštis miškan žiūri".

Moterys galėjo būti apibūdinamos pagal jų aprangą, jeigu ji išsiskyrė iš kitų. Tiktai Luokėje galėjo atsirasti Trikulienė, kuri ryšėjo trikampes, o ne keturkampes, kaip kitos žemaitės, skareles (kulys – "Skarelės kampas"). Pilviškiuose, matyt, niekas nedėvėjo žalių sijonų – pažeidusią vietinės mados stilių, tuojau pavadino Žaliapadurke. Ten pat Pilviškiuose nevalyva moteris vadinosi Suodmarė.

Ir vyrai neišvengdavo pravardžių dėl savo aprangos: Keršulis (su marga sermėga), Rankovukės, Poniukas (su lazdele), Brizgys (apibrizgęs).Lenkų valdymo laikais Vilniaus lietuvių gimnazijoje, kur dauguma mokinių buvo neturtingi kaimo vaikai, vaikinas su odine striuke ir su akiniais bematant buvo pavadintas Kobrą. (Tas pats vaikinas, jau dirbdamas Melburno uoste, nusipirko ilgą kareivišką apsiaustą ir tuč tuojau buvo pavadintas "Overcoat Joe").

Daug pravardžių buvo skirtos pajuokti žmogų, ir todėl būdavo labai grubios: Juodrūrė (su juodu lopu ant užpakalio), Šikpetris (labai ūmus). Mėgusią puoštis moterį prasilavinę kaimo žmonės pavadino Madam Pompadur, o kiti kaimiečiai "sulietuvino": Pomparūrė.

IŠ REDAKCIJOS PAŠTO

Gerb. *Mūsų Pastogės* Redaktore,

vakar šeimos ratelyje atšvenčiau 75-tą gimtadienį, tai vaikai ir anūkai linkėjo tėvui -seneliui išeiti į pensiją, vienu žodžiu – neturėti pareigų ir rūpesčių.

Kai su laikraščiu bendradarbiauju nuo jo atsiradimo, teko praleisti nemažai redaktorių, nėra taip jau lengva pasakyti sudiev, daugiau kaip po 50 metų. Tačiau Petrė Čerakavičienė paskambino ir paprašė, kad nuvažiuočiau į banką ir atvežčiau pinigų. Nustebau, kodėl tokią karštą dieną reikia važiuoti, tai man paaiškino, kad vasario 22 dieną prieš trejus metus, parėjęs iš Geelongo Lietuvių Sąjungos metinio susirinkimo mirė jos vyras Viktoras. Nuostabu, žmogus jautėsi gerai, atsisveikino su visais nariais, kurių buvo 30 asmenų, o sugrįžęs į namus po poros valandų mirė.

Kadangi Sąjungai pirmininkauju nuo 1969 metų, tai mano pareiga padėti ypač vyresniems už mane.

Kai atvežiau pinigus p. Petrė apmokėjo už *MP* prenumeratą ir dar paaukojo laikraščiui $100. Mano supratimu, pensininkei iš kuklių santaupų – tai graži dovana ir *MP* ir gražus vyro pagerbimas.

Tai po tokių įvykių nutariau ir ateityje bendradarbiauti, tuo labiau, kada Sydney yra moteriškių rankose.

Tai šį kartą ir baigsiu su geriausiais linkėjimais

Jūsų Juozas Galius

NUO REDAKCIJOS: nuoširdžiai sveikiname mielą Bendradarbį su šauniu jubiliejumi, linkime daug laimės, džiaugsmo ir geros sveikatos. Džiaugiamės, mielas p. Juozai, kad nežadate trauktis į pasyvumą ir laukiame naujų korespondencijų apie Geelongo lietuvių gyvenimą.

Atviras laiškas Redakcijai

Praėjusioje "Mūsų Pastogėje" patalpinta mano paruošta Lietuvos savaitės apžvalga yra mano paskutinė. Maždaug prieš dešimtį metų pradėjome ruošti tas apžvalgas. Kurį laiką jas ruošėme dviese, vėliau prisidėjo gražus būrelis apžvalgininkų. Jaučiuosi savo duoklę "Mūsų Pastogei" atidavęs su kaupu ir pasitraukiu iš apžvalgininkų ratelio.

Dėkoju visiems skaitytojams už jų atsiliepimus bei paramą ir linkiu visiems geriausios kloties.

Dr. A. Kabaila,
Canberra, 2001 vasario 28

Gerbiama Redaktore, nepaprastai susidomėjęs ir net susijaudinęs skaitau polemiką "Mūsų Pastogėje" (o gal tai turėtų būti "Mūsų pastogėje"?) apie mums priimtiną rašybą.

Ir štai, pereitoje laidoje radau sekančius deimančiukus (cituoju): "Australijos Ministrą Pirmininką Johną Howardą atstovavo šalies imigracijos ministras Phillip Ruddock, NSW valstijos vadovą Bob Carr - šios valstijos parlamento pirmininkas (Speaker) John Murray"... ir t.t.

Net iš klumpių iškritau! Tai kodėl gi nerašyti Phillipą Ruddocką (o dar geriau Filipą Radoką) ir Bobą Carrą (Bobą Karą), o taip pat ir Johnas Murrayis (Džon Marys). Be to, man neaiškūs skirtumai tarp "Ministro Pirmininko" ir "imigracijos ministro". Gal Karališku (karalienišku?) dekretu ministrui pirmininkui skiriamos didžiosios raidės, o smulkesniems valdžios pėstininkams – mažosios?

Jei mano kuklios nuomonės kas klausytų, siūlyčiau rašyti John Howard (nesvarbu kaip linksniuotas), Vladimir Putin, Bill Clinton, Francois Mitterand ir t.t. Pagarbiai,

Viva Alekna

AR JAU SUMOKĖJAI UŽ "MŪSŲ PASTOGĖS" PRENUMERATĄ?

Partizano Klemenso Širvio tragedija

Nedaug Lietuvoje, o dar mažiau užsienyje yra išlikę buvusių Lietuvos partizanų. Dauguma jų žuvo, kovodami prieš Lietuvos pavergėjus, dalis mirė Sibiro lageriuose ir tik nedidelis skaičius grįžo į Lietuvą ar atsidūrė Vakaruose.

Praėjusiais metais žinomas Adelaidės sporto veteranas Aleksas Merūnas būdamas Lietuvoje, Kybartuose, aplankė savo seną daugą Klemensą Širvį, su kuriuo po karo tarnavo amerikiečių vadovaujamoje lietuvių sargybos 4024 kuopoje Niurnberge.

Ten buvo dvi lietuvių sargybos ir viena inžinerijos kuopa, kurioje ir man teko tarnauti.

Sargybos kuopos saugojo garsųjį to miesto kalėjimą, kuriame buvo kalinami aukšti nacių vadai, o mūsų kuopa, be kitų inžinerijos darbų, paruošė dar ir kartuves, kuriose buvo pakarti mirties bausmę gavę naciai.

Tarnaujant kuopose buvo galimybė įstoti į slaptąją parašiutininkų mokyklą. Ją baigę vyrai būdavo parašiutais nuleidžiami į Lietuvą.

Vienas tokių parašiutininkų, kartu su savo draugu Ryčiu Trumpiu, buvo ir Klemensas Širvys. Žvalgybos mokykloje jis susipažino su garsiuoju Lietuvos partizanu Juozu Lukša. Jis Klemensą pasirinko savo bendražygiu. 1950 metų spalio 3 dieną iš Miuncheno jie buvo nuskraidinti į Lietuvą.

Kyla klausimas, kodėl gyvenat jau Vakaruose, laimingai pabėgus nuo komunistinio pavojaus, jaunas vyras Širvys pasirinko tokį pavojingą ir sunkų gyvenimo kelią?

Gimęs geležinkelio mašinisto šeimoje, augo su dar trim broliais. Atėjus į Lietuvą sovietams, tėvas ir vyriausias Klemenso brolis buvo suimti už antisovietinę veiklą ir 1942 metais sušaudyti. Kitas brolis buvo suimtas mokykloje ir kalintas prie Maskvos. Vėliau dingo be žinios.

Mama su likusiais dviem sūnumis pasitraukė į Vokietiją. Čia Klemensas, Tėvynės meilės vedamas, įstojo į parašiutininkų mokyklą ir vėliau prisijungė prie Lietuvoje kovojančių partizanų.

Lietuvoje desantą nuleido Žygaičių miškuose, Tauragės rajone.

Ten grupė susitiko su Tauro apygardos vadu Vitkausku (Saidoku) ir "Žalgirio" rinktinės vadu Juozu Jankausku (Demonu).

Širvys buvo įregistruotas "Žalgirio" rinktinėje Sakalo slapyvardžiu. Saidokui 1951 m. žuvus, "Tauro" apygardos vado pareigas perėmė Demonas, o Širvį vyriausias partizanų vadas A.Ramanauskas paskyrė "Žalgirio" rinktinės vadu.

Šias pareigas jis ėjo iki 1952 metų liepos mėn., kai Demonui pradėjus dirbti su KGB, jo grupė buvo išduota. Per susišaudymą jis buvo sunkiai sužeistas ir praradęs sąmonę suimtas.

Pasveikęs Širvys buvo nuteistas 25 metams kalėti ir išvežtas į Mordovijos lagerius. Prieš teismą, po sunkios vidurių operacijos, jis pusę metų praleido ligoninėje, o po teismo dar sėdėjo Lukiškių kalėjimo 246 kameroje. Tremtyje jis išbuvo 17 metų. Grįžęs į Lietuvą vedė buvusią politinę kalinę Aldoną Simokaitytę, kuri vėliau nuo širdies ligos mirė. Pats K. Širvys liko invalidas, dabar jį slaugo velionės žmonos sesuo.

1986 metais, sovietinės valdžios užsakytame dokumentiniame filme K. Širvys vadinamas išdaviku banditu. Ir dabar sukurtame filme "Ketvirtasis prezidentas" yra parodyta jo nuotrauka ir sakoma, kad Sakalas išdavikas.

Būdamas sunkus ligonis K. Širvys (buvęs Sakalas) negali asmeniškai atremti jam primetamų šmeižtų ir melagysčių. Jo nekaltumą gali paliudyti dabar Amerikoje gyvenantis kitas partizanas Povilas Pečiulaitis (Lakštingala).

Lietuvos ypatingojo archyvo "Žalgirio" rinktinės partizanės Anelės Rudzevičiūtės - Kupstienos (Ninos) paliudijimas, kad K. Širvys buvo paskutinis šios rinktinės vadas ir redagavo paskutinį "Laisvės žvalgo" numerį.

Kita partizanė Stasė Stankevičiūtė (Regina) eidama su K. Širviu pranešti tėvonijos vadui P.Pečiulaičiui (Lakštingalai), kad J.Jankausdas (Demonas) yra išdavikas ir dirba KGB, pateko į spąstus ir buvo sužeista, bet jai pasisekė pabėgti, o Širvį pakirto čekistų kulkos. Vėliau Regina žuvo slėptuvėje.

"Valstiečių laikraštyje" buvo labai gražiai aprašyti sėkmingi K. Širvio ir jo partizanų pasipriešinimai sovietams.

Kodėl Lietuvoje dabar šmeižiamas šis Lietuvos partizanas, kalėjimuose ir lageriuose praradęs sveikatą, tapęs invalidu?

Atrodo, kad KGB persekiojimai dar nesibaigė. O tikrai gaila.

Antanas Laukaitis

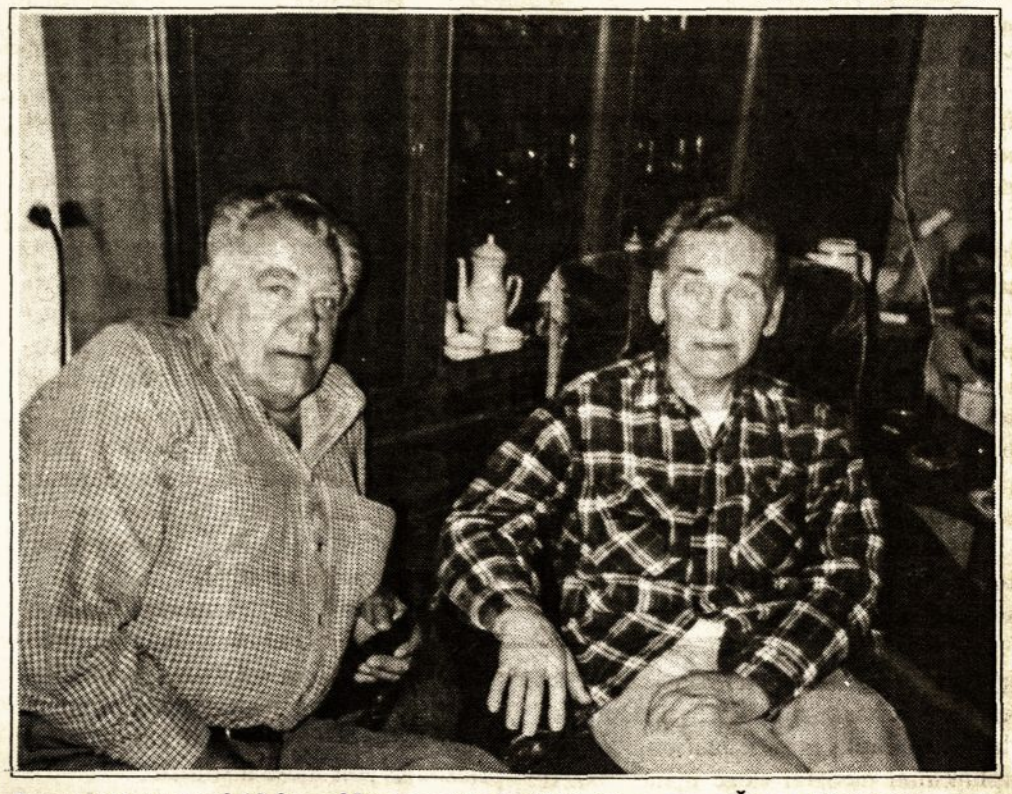

Jaunystės draugai Aleksas Merūnas (kairėje) ir Klemensas Širvys Lietuvoje

MELBOURNO MENININKŲ LAIMĖJIMAI

Faustas Sadauskas

Šiuo metu, St. Kilda priemiesčio botanical gardens viešame parke, išdėstytos šešiolikos menininkų skulptūros. Tarp jų – ir Fausto Sadausko, jau ankstesnėje parodoje matyta "Vaisa". Jei kam iš mūsiškių įdomu ir gamta, ir žmogaus kūryba pasidžiaugti, vertėjo apsilankyti. Paroda tęsėsi iki kovo antros dienos. Girdėta.. kad Faustas pakviestas Moonee Ponds (priemiestis Melbourne) sukurti ir pristatyti gan stambią, iš akmens iškaltą skulptūra.

Jasmina Cininas

Jasmina (Lipšienė-Cininaitė) ir toliau nagrinėja savo pamėgtą temą *Vilkžmogis* (Lycanthropy). Neseniai, Jasmina ir vėl savo meno darbais pasižymėjo "Silk Cut" parinktų menininkų linoleumo raižinių parodoje. Nelaimėjo nei vieno iš trijų piniginių prizų, bet visgi konkurso - parodos šelpėjai užtektinai žavėjosi jos darbu, kad patys nusipirko ir pridės prie savo nuolatinio rinkinio. Tai ne pirma šios, tikrai gabios menininkės paroda ir kaip menininkės, ir kaip rengėjos (Curator).

Danius Kesminas

Girdėta... Atsitiktinai užsuko ilgai nematytas draugas australas menininkas. Jis tik grįžęs iš Škotijos, kur buvo apsistojęs kelerius metus pasisemti, pagal jo pasakymą, "of The Northern Sensibility" (Islandija buvusi finansiškai neįkopiama). Pasakė, kad jis ten buvęs maloniai nustebintas, pamatęs kažkokio melbourniškio lietuvio, vardu Danius Kesminas meno objektą tarptautinėje parodoje. Patsai objektas buvęs muzikai paruoštas pianinas. Provokuojančiais savo darbais Danius vienus erzina, kitus stebina. Taip yra (turbūt) nuo pirmųjų laužų "Kalantai" ir kitų ugnies kūrinių, po kurių Brisbane, New York, Kaune menininkui ir jo draugams padėjėjams kartais tekdavo slapstytis nuo ugniagesių brigados. Daniaus "Paruoštas pianinas" jau gerą dalį pasaulio apkeliavęs. Be reikalo rūpinosi mama ir draugai, gyvas išliko Maskvoje ir New York, ir kitur, kur lydėjo savo meną.

Dalia - taip ji savo meno parodose nori būti žinoma (jos pačios išsirinktas vardas).

Dalios (Antanaitienės - Statkutės) tapybos seriją, susijusią su josios tėvų ir šeimos migracija į Australiją, galima aplankyti *Imigration Museum* parodoje - 400 Flinders St, Melbourne. Girdėta... kad muziejus taip pat prašė jos skulptūros "Cargo", bet negalėjusi rodyti, nes nebuvę tinkamos erdvės tam objektui "kvėpuoti".

Gal ir jautriausios iš šios kartos tikrai gabių menininkų nauja Dalios kūryba kaip ir nebesirodo. Tikrai reikia apgailestauti, kad tikriausiai dėl pasišventimo, o gal prispausta tautinės veiklos, neberanda laiko tam, kur jos širdis ir meniška siela traukia - skulptūroje.

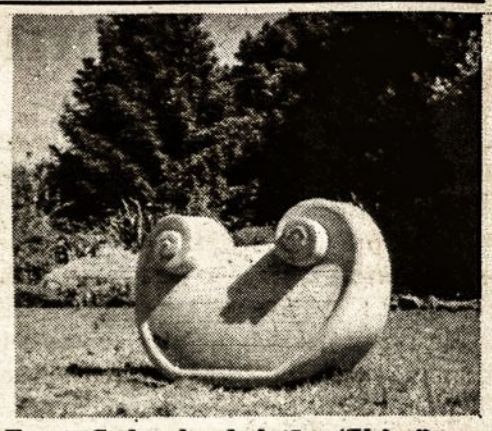

Fausto Sadausko skulptūra "Vaisa".

Edis Lipšys

Trakų pilis Australijos sostinėje

Atkelta iš 1 psl.

buvo priimta ir nutarta parko vadovybei pasiūlyti pastatyti Trakų pilies maketą.

Kaip geri lietuviai tuoj sudarėme organizacinį komitetą, susidedantį iš entuziastų Rido Daukaus, Mindaugo Mauragio ir Juro Kovalskio.

Darbas prasidėjo. Parko vadovybei pristatėme projektą, kurį jie priėmė su entuziazmu. Susitarėme, kad galėsime panaudoti vieną iš jų tvenkinių, kurį perkrikštysime Galvės ežero vardu ir jo viduryje įrengsime salą su pilies maketu.

Visi džiaugiamės, bet dabar reikia tą pilį statyti. O kur gauti detales, kur gauti brėžinius? Maketą nutarta statyti 1:50 masteliu.

Interneto ir giminių dėka, greitai buvo užmegzti ryšiai su Trakų pilies muziejumi ir Vilniuje esančiu LR Kultūros ministerijos Kultūros paveldo centru. Abi organizacijos maloniai sutiko mums padėti ir jau dabar Canberroje yra tikriausiai didžiausias už Lietuvos ribų esantis Trakų pilies planų bei nuotraukų rinkinys.

Kaip minėta, maketą žadame statyti 1:50 dydžio. Tai reiškia, kad pilies maketas bus maždaug 3m x 3m dydžio, su pagrindiniu pilies bokštu, kuris bus apie 80 cm aukščio. Tai didelė pilis.

Maketas bus statomas iš "fibreglass"; parko vadovybė to pageidauja, nes ši medžiaga geriausiai atlaiko klimatinius svyravimus – nuo karštos saulės iki šalnų.

Na, ką padarysi, reikės išmokti naujo amato. Ar pastatę pilį priiminėsime užsakymus kitiems darbams, dabar dar neaišku. Žinoma, tas visas darbas daromas su pilnu Apylinkės Valdybos pritarimu.

Juras Kovalskis

Sydnėjaus Lietuvių kalbos kursų gimnazijoje

Prėjusiais metais lietuvių kalbos Strathfieldo mergaičių gimnazijoje mokėsi 4 gimnazistai.

Šių metų vasario 3 d. prasidėjo nauji mokslo metai.

Užsiėmimai vyksta šeštadieniais ryte nuo 8.30 iki 10.30 val.

Norintieji sudijuoti lietuvių kalbą, turi kreiptis į savo vietinę gimnaziją, ten pareiškę mokslo kryptį ir vietą, be abejo, gausite daugiau žinių. Užpildę gautas formas, perduokite jas savo vietinei gimnazijai, kuri jums ir praneš, kada pradėti mokslą.

Šiuo metu jau vyksta užsirašymas į kursus.

Nuotraukoje: praėjusių metų lietuvių kalbos gimnazistai. Iš kairės Ingrida, Jonathan Lee, mokytoja Violeta Kondrotienė, Renata Popenhagen ir šeštadieninės m-los vedėjas Marco Man (nuotraukoje trūksta Vilijos).

Alė Liubinienė

Avietė ir likęs gyvenimas

Tęsinys, pradžia *MP* Nr. 1-9;

"Eik namo, Reksi... Tau negalima mūsų sekti," – mama sutrypė koja, varydama šunis namo.

Ir vėl aš buvau sumišusi, nes tokio atsitikimo dar nebuvau patyrusi savo gyvenime. Kai pasiekėm miško vidurį, mama ieškojo tarp medžių tankaus krūmo mums pasislėpti.

"Va, žiūrėkit. Čia yra dideli, tankūs juodalksniai, apsidengę lapais iki pat žemės, per kuriuos niekas negali įžiūrėti... Tai bus mūsų namai šiandienai... Mes nebegalim grįžti namo daugiau... Klausykit, vaikai ir nepamirškit, ką aš jum sakau. Jeigu mes grįžtume, mus taip pat išvežtų, kaip jūsų tetą ir jos kūdikius išvežė šį rytą," – jos balsas virpėjo tai šnibždant.

"Būkite labai tylūs. Nelakstykite niekur ir nežaiskite, nes kas nors gali jus išgirsti ar net pamatyti,"– pakartotinai ji mus prigrasino.

Dabar aš rusų bijojau dar labiau. mane ėmė siaubas pagalvojus, kad mus gali uždaryti į sunkvežimį ir išvežti nežinią.

Staiga atsiminiau, kaip rusų kareiviai perpjovė Raudonės gerklę ir, nulupę kailį, ją išsivežė. Gal tas pats atsitiko ir mano tetai, ir jos vaikams? Visai sutrikau, iš baimės negalėjau pajudėti, lyg mane būtų perkūnas trenkęs. Ilgai užtruko, kol atsipeikėjau ir grįžau į realybę.

Po pietų mama paliko mane prižiūrėti brolį ir seserį, o pati išėjo pas kaimynę sužinoti, kas darosi mūsų kaime.

Aš visada džiaugiausi mišku. Jame jaučiausi saugi, atitolus nuo savo bėdų. Bet šiandien kažkas buvo kitaip. Svajodama dar daugiau kritau į nevilti. Jaučiau, kad net aplinkiniai medžiai slėgė mane, darėsi sunkiau ir sunkiau kvėpuoti. Aš negalėjau nei juoktis, nei verkti. Pasijutau surakinta kažkokios man nesuprantamos jėgos.

Sėdėdama susirietus po vešliu juodalksnio krūmu, bandžiau nusiraminti prisimindama, kaip pavasarį mėgau daryti švilpukus, kada sultys bėga iš kamieno.

Atsiminiau, kaip vieną dieną netyčia išdrožiau švilpuką, su kuriuo galėjau švilpti įvairius garsus. Koks išradimas! Pasijutau labai išdidi. Bet niekas į mane nekreipė dėmesio ir aš pažadėjau sau daugiau savo išradimų suaugusiems nerodyti.

Tačiau apie ką bemėginau galvoti, vis vien darėsi neramu ir linkėjau sau, kad mane žemė prarytų. Tokiu būdu būčiau galėjus nuo rusų pasislėpti urvuose kartu su zuikiais ir lapėmis.

Brolis ir sesuo sėdėjo ramiai, lyg būtų užburti. Jie irgi buvo pilni baimės. Man atrodė, kad milijonai metų prabėgo, kol grįžo mama su tėčiu.

Pasižiūrėjus pamačiau, koks pavargęs buvo mano tėvas. Jo kakta buvo susiraukšlėjus kaip laukinės obels obuolys. Likusio veido negalėjau matyti, nes buvo apaugęs barzda. Atrodė, kad jis nesiskuto ir nekirpo plaukų nuo tada, kai mus paliko. Aš jį vos atpažinau, jis atrodė kaip laukinis su susivėlusia galva ir sudėvėtais rūbais.

Kurį laiką jie tarp savęs kalbėjo apie tai, kas atsitiko mūsų kaime ir apylinkėje. Iš jo kalbos aš supratau, kad mano teta nebuvo vienintelė, kurią komunistai suėmė. Tas darėsi visoje Lietuvoje.

Šeimos buvo žiauriai pakeltos iš miego ir suvarytos į sunkvežimius. Tada nuvežtos į traukinių stotį ir sukištos į gyvulinius vagonus. Žmonės alpo be maisto ir vandens, vaikai verkė, kai kareiviai be priežasties juos mušė ir stumdė.

Kurį laiką buvo tyla, kol aš vėl išgirdau iškankinto tėvo balsą:

"Rusai veža suimtas šeimas labai toli į Sibirą, į tuščias, šaltas ir negyvenamas vietas Rusijoje."

Mama, sutikdama su juo, giliai atsiduso. Abu kartojo, kad dauguma tų aukų neišliks gyvi ištrėmime, jeigu nenumirs pakeliui. Kokie baisūs žmonės turi būti tie rusų komunistai, nenustojau masčiusi.

Truputį vėliau atėjo Jonas, pasilenkęs atsitūpė po šakomis. Jo akys žaibavo ugnimi, o veidas degė pykčiu.

"Mes turime saugotis tų prakeiktų žydų ir išdavikų, kurie prisijungė prie komunistų partijos. Tai jie paruošė šeimų sąrašus areštams ir išvežimui be jokio teismo," – perspėjo jis mano tėvus.

"Briedis – ne žydas. Be to, aš pažįstu daug gerų žydų. Kai kurie net yra mano šeimos draugai," – užgynė tėvas.

Tas užpykino Joną dar daugiau.

"Atsimink mano žodžius, nes aš žinau ką aš kalbu."

Tėvas toliau nesiginčyjo, turėjo daug kitų rūpesčių.

Kai Jonas nuėjo namo, tėvai nusprendė nuvesti mus, vaikus, nakčiai pas kaimynę, kuri gyveno mažame ūkelyje kitoj pusėj miško.

"Aš manau, kad ji šį vakarą priims mūsų vaikus pernakvoti ir gal duos ką nors šilto pavalgyti."

Tėvas pakėlė mano seserį, nušluostė jos murziną veidą ir liepė kitiems pasekti. Mama paėmė ryšulį, o su kita ranka vedė mano brolį. Ir taip mūsų šeima paliko savo slėptuvę.

Saulė jau leidosi už miško, kai mes pasiekėm kaimynės namą. Prieš pasibelsdamas į duris, tėtis sušnibždėjo mamai:

"Nebijok, esu tikras, kad ji priims mūsų vaikus. Mudu turėsime miegoti miške kur nors po egle."

V

Geroji kaimynė

Jau buvo sutemę, kai mama atsikėlė nuo suolo ir liepė mums sekti paskui ją. Išsigandusi, aš vos pajėgiau atsistoti.

"Prigrasink vaikus, kad jie mane vadintu mama, jeigu naktį juos pažadintų rusai ar kokie svetimi žmonės," išgirdau gerąją kaimynę.

Šaltas drebulys nubėgo man per nugarą. Ką čia dabar ji kalba? Ką tas reiškia? Kaip aš galiu priimti ją už mamą? Klausimai pynėsi mintyse.

Maža, stora kaimynė meiliai pažiūrėjo į mus.Priėjusi prie manęs ji paglostė man galvą ir padrąsino mus visus vaikus, kad nieko nebijotume. Bet jos šilta ranka mane nuramino tik laikinai. Jausdama prieglobstį, priėjau arčiau ir prisiliečiau prie jos vilnonio sijono. Ji vėl nusišypsojo ir išsitraukusi raktus iš baltos prijuostės kišenės, liepė mums ją eiti paskui ją. Durų slenkstis buvo aukštas ir aš suklupau. Ta pati švelni ranka mane pakėlė.

Lauke virš medžių augusių prie smėlėto tako švietė mėnulis, o šalia takelio mačiau baltas ramunėles, vėjui pūstelėjus jos lenkė galvutes.

Kitoj pusėj takelio bujojo šimtametis senelis ąžuolas, visų medžių kunigaikštis. Didelės šakos siekė taką, praeinant pūstelėjo vėjas, išgirdau jo lapų šlamėjimą.

Ten sutikom juodmargį šunį, kurio vardas buvo Margis. Apuostęs, nusekė paskui mus iki svirno, kur buvo laikomas visas kaimynės ūkio turtas.

Išgirdau raktą sukantis spynoje, o po to atsidarė girgždančios, didelės ąžuolinės durys. Viduje buvo tamsu. Užuodžiau dulkių, sūdytos mėsos, naftalino ir pelėsių kvapus.

"O, Dieve, kur aš dabar atsiradau?" mano kūnas sustingo iš baimės.

(bus daugiau)

"PANEMUNĖS" STOVYKLOS ATŠVAITAI

"Panemunės" stovykloje įžodį davė maži ir dideli. Jiems buvo įteikti šlipsai. Čia įžodį duoda jaunesniosios skautės (paukštytės). Joms įteikti raudoni kaklaraiščiai.

Prityrusieji skautai (bordo spalvos šlipsai) dauguma davę įžodžius nakties metu, iš ryto visus nustebino į vėliavos aikštę atėję ant nugarų nešini vilkiukais raudonšlipsiais.

Stovyklos marškinėlių detalė.

Jau pranešta, kad stovykla pasiskirstė 4 komandomis – žemaičių, dzūkų, suvalkiečių ir aukštaičių. Štai vyksta varžybos (nuotrauka dešinėje). Komanda stovi eilėje. Kiekvienas jos narys lūpomis laiko šiaudą. Pirmasis ant šiaudo galiuko galiuko balansuoja pirštelį (thimble). Žiūrint, kad pirštelis nenukristų, jį reikia perkelti ant komandos draugo šiaudelio, tas perduoda sekančiam ir t.t., kol pirštelis pasieks eilės pabaigą. Rankomis padėti negalima.

Kristinos Rupšienės nuotraukos ir parašai

Apie "Panemunės" stovyklos olimpiadą...

Kitos varžybos. Užduotis – stalo teniso kamuoliuką nuridenti per kambario grindis. Ridenama pripučiama popierinė dūdelė (atsimenate jų keliamą triukšmą vaikų gimtadieniuose?) Juokų daug, triukšmo – irgi ne mažiau.

Po olimpiados uždarymo, kur net raketas (fireworks) šaudė, pavargę dalyviai išneša "olimpinę vėliavą".

"DAINA" kviečia

Sydnėjaus choras "Daina" kovo 16 d. 7.30 val. po pietų vėl pradeda repeticijas, kurios ir toliau pastoviai vyks Lietuvių Klube, Bankstowne. Visus dainininkus kviečiame atvykti į pirmą naujo pasiruošimo repeticiją. Ypač kviečiami nauji dainos mylėtojai papildyti choristų gretas.

Choro valdyba

Lietuvių kultūrinės veiklos tęstinumas Australijoje

mūsų visų reikalas

Remkime Australijos Lietuvių Fondą – aukos atleidžiamos nuo pajamų mokesčio (Tax deductable)

Naudokite pavadinimą anglų kalboje – **Australian Lithuanian Foundation Inc. 44 - 50 Errol St., North Melbourne, Vic. 3051.**

Turint klausimų, galite skambinti Algui Šimkui **tel. (03) 9578 4319.**

Sydnėjaus Lietuvių Klubui
reikalingas asmuo, galintis vadovauti virtuvei ir valgyklai.
Geros sąlygos, didelės galimybės
Pageidautina, kad mokėtų gaminti lietuviškus patiekalus
Dėl smulkesnės informacijos darbo dienomis kreiptis į Danguolę tel.: 97081414, o sekmadieniais – asmeniškai į budintį direktorių
Pareiškimai turi būti paduoti iki balandžio 29 d.
Klubo sekretorius

DAUG SUŽINOSI SKAITYDAMAS "MŪSŲ PASTOGĘ"

DISKUSINĖ POPIETĖ

Kovo Vienuoliktosios sukakties proga Tėvynės Sąjungos Sydnėjaus skyrius ruošia diskusinę popietę.

Data: sekmadienis, kovo 11 dieną 2 val. po pietų.

Vieta: Sydnėjaus Lietuvių Klubas.

Prelegentai:

L R Garbės gen. konsulas Viktoras Šliteris: Vizų skirtumai atvykstantiems.

Anskis Reisgys: Dabarties Lietuva ir Karaliaučiaus kraštas.

Vytautas Doniela: Lietuvos spaudos ypatumai.

Prelegentai kalbės po 15 - 20 min. Po pertraukėlių trumpiems klausimams, likusi popietės dalis bus skirta tolimesnėms diskusijoms.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

Svarbu vietinės rinktinės kariams

Prieš pusę metų surinkau ir pranešiau LKVS "Ramovė" Centro Valdybos pirm. Ed. Vengianskui tarnavusių Vietinėje rinktinėje karių sąrašą. Tuo laiku buvo užsiregistravę sekantys kariai: A. Kramilius, P. Armonas, V. Didelis, Adomas Laukaitis, V. Janulis, V. Kasperaitis, S. Katinas, S. Žukas, J Zakarauskas, J. Daubaras, V. Gabrilaitis, A. Karasauskas (ar Krasauskas?), J. Gailius, dr. B. Vingilis, A. Dudaitis, P. Švambarys, J. Žentelis, J. Tamošiūnas, V. Pumputis, P. Vaičekauskas, V. Ramoškevičius, P. Laurinaitis, V. Stelemėkas, V. Račiūnas ir J. Rakauskas iš Darvino.

Visi minėtieji ir gal dar yra kitų, prašomi pranešti jūsų tikslius dabartinius adresus A. Kramiliui 83 Queen St Canley Heights NSW 2166.

Iš LIETUVOS VIETINĖS RINKTINĖS KARIŲ KLUBO gautos anketos, kurias būtina užpildyti ir pasiųsti atgal į Lietuvą. Anksčiau jūsų suteikta informacija nepilna. Jūsų adresai reikalingi, kad galėčiau Jums išsiuntinėti tas anketas.

A. V. Kramilius

LVKS "Ramovė" Sydney skyrius

Kauno mišrus choras
***KAMERTONAS* koncertuos**
Australijoje:

Sydnėjuje - sekmadienį, **kovo 18 d. 2** val p.p. Sydnėjaus Lietuvių Klube (žemutinėje salėje).

Geelonge - šeštadienį, **kovo 24 d.** papietavus Geelongo Lietuvių Namuose.

Melbourne - sekmadienį, **kovo 25 d. 1.30** val. p.p. Melbourno Lietuvių Namuose.

Adelaidėje - šeštadienį, **kovo 31 d.** po pietų Adelaidės Lietuvių namuose

Sekmadieniais *Kamertonas* giedos Mišių metu Sydnėjuje, Melbourne ir Adelaidėje.

Vaikams iki 16 metų įėjimas veltui. Bilietai $12.

Koncertuose dalyvauti kviečia Kamertonas, Melbourno Dainos Sambūris ir ALB Krašto Valdyba

SYDNĖJAUS JAUNIMAS KVIEČIAMAS ŠOKTI TAUTINIUS ŠOKIUS

Sydnėjaus tautinių šokių grupė SŪKURYS kviečia gimnazijos amžiaus jaunimą ir pradžios mokyklos jaunimėlį ateiti į tautinių šokių repeticijas.

Repeticijos prasideda sekmadienį Kovo 11 d.

Repetuosime nuo 4 PM iki 5 PM, Sydnėjaus Lietuvių Klube, East Terrace Bankstown.

Liuda Popenhagen

SŪKURIO vaikų grupės vadovė

NORI

Noriu pirkti lietuvių kalbos žodyną. Skambinti Jurgiui Karpavičiui, tel.: (02) 9707 4279.

IEŠKO

Kirpėja iš Lietuvos ieško bet kokio darbo. Gali būti su gyvenama vieta.

Skambinti Lidijai tel.: 8440 1643, arba 04 1214 5180 darbo valandomis.

Siuntiniai į Lietuvą

Kaip jau yra pradėta skelbti, siuntiniams dėžės pardavinėjamos **sekmadieniais, 12 – 13 val.** Melbourno Lietuvių Namų klubo salėje.

Dėžės kaina – **$60**, mažos dėžės – **$35.**

Valdyba yra labai dėkinga už aukojamus rūbus ir avalynę mūsų globotiniams Lietuvoje. Tačiau labai trūksta drabužių ir batų vaikams.

Taip pat didelė padėka Ferdinandui Gužui ir Emmai Karblane, draugijos reikalams aukojusiems po $50.

Melbourno Liet. Katalikių Moterų Draugijos Valdyba

Siuntiniai į Lietuvą iš Melbourno

Ir šiais metais pasiryžome organizuoti siuntą į Lietuvą.

Dėžės pardavinėjamos sekmadieniais Lietuvių Namų salėje tarp 12 – 13 val.

Dėžės kaina su persiuntimu ir pasistatymu $60, pusės dėžės – $35.

Melbourno Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos valdyba

Labdaros siuntinių reikalu Sydnėjuje

Iš Melbourno jau gautos dėžės siuntiniams. Kuriems spėjau prisiskambinti telefonu, dėžes atsiėmė praėjusį sekmadienį Kaziuko mugėje. Kaziuko mugė, atrodo, praėjo sėkmingai. Aš jos nemačiau, lygiai kaip svečiai nepastebėjo ir manęs, viduryje salės bedalijančio dėžes labdaros siuntai. Nespėjau net pusryčių pavalgyti. Vėliau suskaičiavus pinigus, radau du dolerius viršaus. Ačiū už dovaną? Būčiau buvęs labai dėkingas, jeigu kas nors būtų pasiūlęs vandens stiklą...

Dar yra likę 40 dėžių, kurias užsisakę siuntėjai prašomi atsiimti iš Lietuvių Klubo **sekmadienį, kovo 11 d., 1.00 – 2.00 val. po pietų,** prieš Diskusinę popietę. Informacija, kada bus surenkamos pilnos dėžės, bus paskelbta vėliau. Sekite pranešimus spaudoje ir per SBS radiją. Katalikų Kultūros Draugijos vardu praneša

Antanas Kramilius

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ KLUBAS

16 – 18 East Terrace, BANKSTOWN NSW 2200

P.O. BOX 205, BANKSTOWN NSW 1885
Tel.: **9708 1414** Fax: **9796 4962**
www.lithuanianclub.org.au

VEIKIA
Paprastomis savaitės dienomis nuo 4.00 val.
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 12.00 val.
ANTRADIENIAIS UŽDARYTA

KAUNO MIŠRUS CHORAS
"KAMERTONAS"
Diriguojamas Algirdo Viesulo
Kovo 18 d. 2.00 val.

Kovo 25 d. 2.00 val. video filmas
LIETUVOS SPORTININKAI SYDNĖJAUS OLIMPIADOJE

Kovo 29 d. PENSININKŲ POPIETĖ
ŠVEDIŠKAS STALAS nuo 12.30 val.

Sekmadieniais LINKSMOJI VALANDA
Nuo 5.00 iki 6.00 val. – GĖRIMAI PUSĖ KAINOS

Moterų Soc. Globos d-ja Melbourne, kviečia
nares ir prijaučiančias į metinį darbo apžvalgos susirinkimą-popietę kovo 18 d. 12.30 p.p. Lietuvių Namuose, 44 Errol St, North Melbourne.
Apžvalgą padarys pirmininkė J. Žalkauskienė.
Po to teatro salėje bus rodomi 2 filmai:
1. Iš Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo apžvalgų 1937, 38, 39 m.
2. Dainų ir šokių festivalis Lietuvoj 1998 m.
Prašome kuo gausiau dalyvauti. Įėjimas visiems - veltui. Pabaigai: kavutė ir pyragaičiai.
Laukiame!

Rekolekcijos Sydnėjaus katalikams

Kaip jau buvo skelbta, Sydnėjuje Rekolekcijas praves svečias iš Melbourno, Lietuvių parapijos klebonas kun. Egidijus Arnašius. Rekolekcijos bus **balandžio 21 ir 22 dienomis** St. Joachim's bažnyčioje, Lidcombe. Prašome atkreipti dėmesį į šias datas ir pranešti savo draugams bei pažįstamiems.

Parapijos Komitetas

LIŪDNA ŽINIA

Gautas pranešimas, kad vasario 20 dieną, eidama 77 metus nuo vėžio ligos m irė **Emma Stripeikiene,** gyvenusi Wodonga.

Liūdesyje liko vaikai Petras, Jonas, Antanas, Genutė, Danutė, Povilas, Lana, David ir Kristina, jų šeimos 18 anūkų, 2 proanūkai ir sesuo Lidija.

Atskrenda "Kamertonas"

Choras "Kamertonas" į Sydnėjų iš Amsterdamo KLM lėktuvu atskrenda **penktadienį, kovo 16 d., 5.25 val. po pietų reisu KL 843.**

Bilietai į koncertą Lietuvių Klube bus pardavinėjami jau nuo kovo 7 dienos.

Bilietų kaina – $12, už programą – auka.

Sydnėjaus parapijiečių dėmesiui

Pranešame, kad **kovo 18 d.** per šv. Mišias, kurios prasidės **11 val.** St. Joachim's lietuvių parapijos bažnyčioje Lidcombe, giedos "Kamertono" choras.

Parapijos komitetas

Pranešimas Melbourno Pensininkų Sąjungos nariams
pranešu, kad per sekantį susirinkimą, kuris įvyks kovo 13 d. 11 val. Lietuvių namuose, bus renkama nauja valdyba.

A. S.

Mūsų Pastogė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY
Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.
Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga
Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: **P.O. Box 550, Bankstown, NSW 1885.**
Tel.: **(02) 9790 2319,** Faksas: **(02) 9790 3233,** E-mail: **mpastoge@bigpond.com**
Tinklapis: www.users.bigpond.com/mpastoge
Redaktorė Rita Baltušytė
Redakcinė kolegija: Antanas Laukaitis, Kęstutis Protas, Vytenis Šliogeris
Redakcija rašinius taiso ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi. Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Spausdinamuose rašiniuose reiškiama nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos ir leidėjų nuomone
Prenumerata metams $55. Užsienyje paprastu paštu - $65. N.Zelandijoje oro paštu $80. Užsienyje oro paštu - $110.